

KLUB
ŚWIADOMEJ
MŁODZIEŻY

Część IV.I.

ZAŁĄCZNIK DO MODELU DZIAŁANIA

Klubu Świadomej Młodzieży

WARSZTATY WŁOCŁAWEK

KLUB
ŚWIADOMEJ
MŁODZIEŻY

Łódź 2021 - 2022 r.

SPIS TREŚCI cz. IV.I.

Część I. - Instrukcja budowania *Klubu Świadomej Młodzieży* (KŚM)

Część I.I - Załączniki do Instrukcji budowania *Klubu Świadomej Młodzieży* (KŚM)

Część II. - Model działania *Klubu Świadomej Młodzieży* (KŚM)

1. Zasady tworzenia *Klubu Świadomej Młodzieży* (KŚM)
 - a) Wytyczne do metod rekrutacyjnych (patrz: *Część I - Instrukcja budowania KŚM*);
 - b) Struktura spotkań i rodzaje działań;
 - c) Kompetencje kadry.
2. Misja i wizja
 - a) Charakterystyka grupy docelowej;
 - b) Odpowiedź na potrzeby;
 - c) Innowacyjność;
 - d) Prognozowana zmiana.
3. Założenia, charakter i modele zajęć wraz z opisami
 - a) Integracja w grupie;
 - b) Widzenie siebie w integracji i komunikacja;
 - c) Kompetencje kluczowe;
 - d) Metodyka pracy;
 - e) Wskazania edukacyjne.
4. Wskazania dla kadry
 - a) Moderator KŚM;
 - b) Trener/ specjalista;
 - c) Wolontariusz.
5. Wytyczne i zalecenia organizacyjne, techniczne i inne przykłady algorytmów działań okołoprojektowych
 - a) Warunki sensoryczne;
 - b) Zalecenia sanitarne;
 - c) Ogólne wskazania techniczne i graficzne;
6. Materiały i źródła rozszerzające wiedzę, dla kadry/ opiekunów. Odnośniki do materiałów dydaktycznych dla uczestników.
 - a) Rekomendacje. Bibliografia.

Część II.I - Załącznik do Modelu działania *Klubu Świadomej Młodzieży* (KŚM) - Opisy warsztatów, wnioski trenerskie, podsumowanie cyklu w kontekście praktyk zwiększających dostępność.

1. Raporty ze spotkań nr I-X wraz z częścią opisową/ wnioskami;

Część III. - Podsumowanie dostępności w działaniach KŚM Łódź

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Ankiety ewaluacyjne - przegląd;
2. Praktyki zwiększające dostępność
 - a) Spostrzeżenia młodzieży i inne wskazania;

b) Wnioski.

Część IV. Podsumowanie dostępności w działaniach KŚM Włocławek

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Ankiety ewaluacyjne - przegląd;
2. Praktyki zwiększające dostępność
 - a) Spostrzeżenia młodzieży i inne wskazania (w oparciu o raporty ze spotkań I-X)
 - b) Wnioski.

Część IV.I - Załącznik do Modelu działania Klubu Świadomej Młodzieży (KŚM) - Opisy warsztatów, wnioski trenerskie, podsumowanie cyklu w kontekście praktyk zwiększających dostępność.

- 1. Raporty ze spotkań nr I-X wraz z częścią opisową/ wnioskami;**

Część V. Raport podsumowujący testowanie działań KŚM

1. Podsumowanie merytoryczne po pełnym cyklu spotkań
 - a) Wybrane konspekty z prezentacji;
 - b) Materiały graficzne;
2. Postulaty końcowe młodzieży do praktyk zwiększających dostępność.
3. Wskazania kosztowe;

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCLAWEK

PODSUMOWANIE SPOTKANIA STACJONARNEGO nr 1

„Siła pasji - różnorodnie o sobie.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Neurologopeda/ Oligofrenopeda/ Logopeda;

Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 26 osoby

Ilość odbiorców bezpośrednich: 15 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 11

II. Omówienie spotkania/ warsztatu

Młodzież w swobodnej atmosferze wyraziła swoje zdanie na temat pasji, która w ich życiu odgrywa kluczowe znaczenie. Zwróciła uwagę na fakt, iż w pasji radością jest proces tworzenia, a nie sam efekt końcowy. Młodzi zauważają, iż po całym tygodniu pracy edukacyjnej i terapeutycznej - często nie mają siły i czasu na pasję. Bez nich zaś tracą motywację do życia. Zauważają, że brakuje przestrzeni moderujących ich czas poza edukacyjny i poza terapeutyczny w taki sposób by był równoważny z obowiązkami. Pasja pozwala uregulować emocje, pozwala odpocząć.

Każda osoba, która prezentowała swoją pasję mówiła śmiało, bez problemu przedstawiała historię odkrywania swojej pasji. Pasje uczestników są dla nich życiem, motywują do „działania w życiu z radością i przyjemnością”.

Granie w gry komputerowe często mylnie postrzegane jest jako fiksacje. A przecież gry komputerowe bywają bazą edukacyjną do nauki języków obcych, czy pozwalają ćwiczyć refleks, rozwijać umiejętności logicznego myślenia. Według młodzieży - gry „mogą budować wiedzę”.

Oglądanie seriali społecznie uznane jest za bezużyteczne - zdaniem młodych może stanowić materiał do nauki na temat tworzenia/ budowania/ reżyserowania różnych historii. Szkolić warsztat analizy i działań przyczynowo - skutkowych. Oglądanie seriali może być inspirujące - nie ze względu na fabułę, ale na warsztat tworzenia historii.

Pasją może być także sztuka montażu telewizyjnych (elementy opraw graficznych), zbieranie i kolekcjonowanie płyt VHS.

Pasją może być rolnictwo, maszyny rolnicze, informatyka, sztuka we wszelkich nurtach, transport miejski, kolejowy czy samolotowy. Pasją może być również polityka - polityka daje możliwość obserwacji ludzi i ich zachowań - bardzo skrajnych czasem. To „arena” wzorców zachowań. Materiał do obserwacji i analiz.

Pasją może być rysowanie, szkicowanie, tworzenie grafik. Taka pasja to „uspokajacz myśli”; pozwala aktywniej słuchać, wzmacnia koncentrację. Błędne zwalczanie np. rysowania na lekcjach powoduje dużą frustrację młodzieży.

Pasją może być geografia, mapy - „lubię je poznawać i rozpoznawać”, a także flagi. Pasją może być kolekcjonowanie kamieni - „dostaję je od ludzi, lubię na nie patrzeć. Kamienie przypominają mi ludzi, miejsca i sytuacje. Tak samo jak bilety - bilety z całego świata.”; „Pasją może być miłość do kotów, opieka nad nimi. To feria emocji - które koty pozwalają nam odkrywać w sobie.” ; „Pasją może być muzyka i proces jej tworzenia. Kolekcjonować można gazety z całego świata, przechowywać je, dbać o nie, wracać do lektury.”

Spotkanie nastawione było na kształtowanie relacji, budowanie więzi. Celem było również lepsze poznanie członków KŚM, wzajemnych potrzeb, umiejętności, marzeń, wzmocnienie zaufania i poczucia bezpieczeństwa w grupie. Na spotkaniu panowała przyjazna atmosfera kształtująca u uczestników postawę życzliwości, otwartości i akceptacji. Młodzi ludzie doznali również poczucia, iż każdy z nich ma w sobie dużą siłę i każdy jest mistrzem swojej pasji. Byli też uczestnicy spotkania, którzy biernie przysłuchiwali się innym (wynikało to m. in. z ich możliwości psychofizycznych danego dnia).

Spotkanie nastawione było na **kształtowanie relacji, budowanie więzi**. Celem było również lepsze poznanie członków KŚM, wzajemnych potrzeb, umiejętności, marzeń, wzmocnienie zaufania i poczucia bezpieczeństwa w grupie.

Na spotkaniu panowała przyjazna atmosfera kształtująca u uczestników postawę życzliwości, otwartości i akceptacji. Młodzi ludzie doznali również poczucia, iż każdy z nich ma w sobie dużą siłę i każdy jest mistrzem swojej pasji.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

- dobrze przygotowana sala, przyjazna sensorycznie dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - zawsze znaleźć przestrzeń dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania to ułatwia),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży niesamodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uwagnością „z daleka”),
- wskazówka dla prowadzącego - każdemu uczestnikowi spotkania trzeba dać odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję,
- ustalenie ogólnych zasad współdziałania podczas spotkania (przerw, zabierania głosu, jedzenia),
- naprowadzanie wizualne - prezentacja trenera,
- materiały takie jak karton, flamastry.

Rekomendacja:

Nagrywanie wystąpień/ rozmów nt. pasji poszczególnych uczestników spotkania. W następnym etapie można krótkie fragmenty zaprezentować wraz z autorem/ bohaterem rozmowy, aby zauważyć progres jego pasji. Dałoby to możliwość rozwijania i angażowania młodych do wspólnego działania, współpracy na kolejnych warsztatach.

Ponadto warto zwrócić uwagę na:

- kształtowanie umiejętności miękkich tj. m.in. komunikacja interpersonalna, empatia,
- samodzielność, asertywność a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji;
- włączanie do spotkań również pedagogów pracujących z młodzieżą na co dzień w formie biernych obserwatorów spotkania.

Takie działanie uświadomiłoby:

- poznanie możliwości psychofizycznych uczniów w spektrum,
- poznanie wrażliwości sensorycznej uczniów,
- odkrywanie szczególnych umiejętności personalnych uczniów,
- poznanie pasji uczniów,
- zachęcanie do świadomych wyborów,
- kreatywne podejście do aktywizacji zawodowej,
- umacnianie w uczniach wrażliwości na ich możliwości i potrzeb.

IV. Wnioski/ inne

Każda osoba w spektrum autyzmu jest wyjątkowa i niepowtarzalna i ma ogromny potencjał, który mądrze kierowany przez pedagogów w przyszłości może stać się ich przyszłością zawodową i ugruntuje im niezależność oraz samodzielność na miarę ich możliwości psychofizycznych w życiu dorosłym. Szkoła zdecydowanie powinna kształtować u ucznia poczucie niezależności, wiarę w swoje możliwości, prowadzić do maksymalnej samodzielności ucznia.

- Pasji nie należy lekceważyć. Nawet jeśli jest mocna - „tunelowa” - postarać się znaleźć sposób na jej formę użyteczności społecznej. Nie zwalczać, a stwarzać możliwości do jej mądrego rozwoju.
- Pasja osób w spektrum autyzmu często jest początkiem drogi zawodowej, naukowej. Potrzeba jest uważność całego systemu edukacji i terapii na przestrzeń pasji osób w spektrum autyzmu.
- Nadmierna socjalizacja, intensywna terapia - nieadekwatna do potrzeb - może zniszczyć człowieka w spektrum autyzmu.

Cytaty uczestników:

„W schemacie świata pasje są wartością, nie wolno odbierać nam pasji.”

„Siła naszych pasji powoduje, że jesteśmy inni niż wszyscy.”

Podsumowując: pasja powinna być podstawą, fundamentem do budowania strategii zasobów osoby w spektrum autyzmu. Pasja jest również świetną przestrzenią do zbudowania niewymuszonej relacji rówieśniczej i zachętą do mówienia „o sobie” i „w swoim imieniu”. Myślę, że ten warsztat powinien dodać im pewności siebie, rozwinąć im skrzydła, sprawić, aby ich samoocena, samopoczucie wzrosło. Młodzież kształtuje i promuje aktywne postawy społeczne oraz rozwija pasje i kompetencje miękkie. Poprzez warsztaty dzieci i młodzież rozwijają kompetencje współczesnego świata, uczą się aktywnych postaw życiowych, promują postawę tolerancji wobec różnorodności oraz samodzielność. Dzieci i młodzież podczas zajęć mają możliwość nabywania nowych kompetencji, kształtują umiejętność współpracy, kreatywności, zdobywają wiedzę, poszerzają horyzonty.

Trenerzy/ Autorzy: *Izabela Piotrowska & Sylwia Kowalska*

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK
PODSUMOWANIE SPOTKANIA STACJONARNEGO nr 2
„Autoprezentacja. Mocni sobą.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Fotograf/ Plastyk; Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;
WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 26 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 16 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 10

II. Omówienie spotkania/ warsztatu

Warsztat przebiegł zgodnie z założeniami. W pierwszej kolejności został omówiony temat spotkania a także forma, w jaki sposób będą wykonywane ćwiczenia. Za pomocą przygotowanych **plansz przedstawiających mapę emocji Roberta Plutchika** oraz koło emocji **Kaitlin Robbs**, w krótki sposób zostały omówione rodzaje uczuć i ich złożoność.

Pierwszym ćwiczeniem była autoanaliza w postaci pracy plastycznej bazującej na uprzednio przygotowanej planszy. Prezentuje ona sylwetkę człowieka z podziałem na dwie sfery: „*Jestem...*” oraz „*Chcę być...*”. Uczestnik za pomocą słów bądź też dowolnej techniki plastycznej wypełnia dwie odrębne połowy pracy, analizując swoją osobowość, charakterystyczne dla siebie cechy, mocne i słabe strony, bądź też pasje, plany na przyszłość lub marzenia.

Po ukończeniu działań plastycznych każdy z uczestników przedstawia i omawia w kilku zdaniach swoją autoprezentację.

Drugim z ćwiczeń były **Emotury** czyli połączenie kalamburów z wyrażaniem emocji. Ćwiczenie to wykonujemy za pomocą aparatu/ kamery podłączonej do komputera lub monitora, na których w czasie rzeczywistym przedstawiany będzie wykonany uprzednio kadr. Uczestnik wybiera z planszy wybraną emocję i pozując do jednego zdjęcia stara swoją mimiką i gestem przedstawić dane uczucie. Reszta grupy próbuje odgadnąć wybór osoby pozującej. **W ćwiczenie można zaangażować również parę osób, dla urozmaicenia zabawy.**

Trzecie ćwiczenie to tzw. **Rzeźbiarz**. Chętny uczestnik/ uczestniczka zostaje rzeźbiarzem. Wybiera on z planszy emocji jedno uczucie z koła *Kaitlin Robbs* oraz jedną emocję z mapy *Roberta Plutchika*. Może powstać oksymoron lub zupełnie sprzeczne określenie emocji. **Przykład:** zbuntowanie + roztargnienie = zbuntowane roztargnienie.

Rzeźbiarz wybiera kilka osób z grupy, które stają się jego modeliną. Poprzez komendy, ustawienie sylwetek lub stworzenie sceny, stara się on zinterpretować swój przykład. Podobnie jak w ćwiczeniu z *Emoturami* rezultat zostaje sfotografowany i wyświetlony na monitorze, w celu analizy przez pozostałych uczestników.

Po przerwie przechodzimy do **finału warsztatów, którym jest sesja fotograficzna** będąca zwieńczeniem autoprezentacji uczestników. Każda z osób po przepracowanych warsztatach ma możliwość przedstawienia siebie, swoich mocnych stron i emocji w dowolny, wybrany przez siebie sposób. Reszta uczestników uczestniczy w sesji fotograficznej. Może być też zaangażowana do pomocy przy sesji.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Do warsztatów konieczne będzie sfinansowanie z przyszłego funduszu Innowacji - opracowania i wydruku plansz przedstawiających **mapę emocji Roberta Plutchika**, koła emocji *Kaitlin Robbs*, planszy z sylwetką do autoprezentacji, a także różnego rodzaju przyborów piśmienniczych (mazaki, kredki, cienkopisy itp.).

Najważniejszym elementem technicznym jest dostępność do sprzętu technicznego (komputer, rzutnik, ekran) w celu podłączenie aparatu/ kamery do monitora lub komputera oraz wyświetlenie rezultatu ćwiczeń. To nieodzowny element warsztatów skierowanych do osób w spektrum autyzmu na różnych poziomach funkcjonowania werbalnego czy intelektualnego. Wszelkiego rodzaju sprzęt ułatwiający wizualizację jest narzędziem ułatwienia dostępności i pokonania barier komunikacyjnych w dialogu grupowym.

IV. Wnioski/ inne

W niektórych sytuacjach może być potrzebne **powtórzenie tematu** ćwiczenia lub przedstawienie przykładowej interpretacji zadania na własnym przykładzie. Większość uczestników przystąpiła do realizacji działania od razu, tworząc własne autoprezentacje, jednakże byli uczestnicy, którzy potrzebowali wsparcia wolontariusza lub rodzica w kwestii wspólnej autoanalizy.

Wspólne przemyślenia są doskonałym impulsem do zrozumienia i rozpoczęcia zadania. Należy bacznie obserwować działania całej grupy, angażując się poprzez rozmowę i wysłuchanie każdego z uczestników.

Uwaga: Nie jest dopuszczalne projektowanie własnych wizji/ sposobu wykonywania pracy przez osobę wpierającą/ asystenta.

Ważną kwestią jest **forma prowadzenia warsztatu**. Ćwiczenia powinny skupić się przede wszystkim na aktywizujących działaniach plastycznych oraz innych formach ekspresji. Teorię, w postaci slajdów prezentacji lub wykładu można ograniczyć do minimum (zależnie od specyfiki i dynamiki grupy).

Największe zaangażowanie uczestników miało miejsce podczas ćwiczeń związanych z fotografowaniem emocji i uczuć.

Uczestnicy chętnie brali udział w zadaniu *Emotury*, zarówno podczas pozowania przed obiektywem aparatu, jak w zgadywaniu i analizie rezultatu ćwiczenia. W pojedynczych przypadkach widoczne było sceptyczne podejście rodziców do wykonania zadania przez ich dziecko lub narzucenie wyglądu pozy uczestnika lub rodzaju przedstawianych emocji podczas pozowania do zdjęcia.

Ćwiczenie Rzeźbiarz także przyniosło wiele pozytywnych interakcji pomiędzy uczestnikami oraz wolontariuszami. Zwiększyła się również komunikatywność i kreatywność osób wykonujących ćwiczenie. Niektórzy z nich chcieli wziąć udział w zadaniu kilkakrotnie.

Podczas wykonania sesji fotograficznej, będącej swoistą autoprezentacją, uczestnicy, oswojeni już z warunkami panującymi w studiu fotograficznym (ostre światło, błysk flasza, dźwięki, zaciemnienie itp.) **bez problemu pozowali do zdjęć**, przedstawiając się w różnych pozach i w zindywidualizowany sposób swoją różnorodność; wzmogło się też postrzeganie siebie oraz rozumienie emocji.

Zauważalna była różnica między uczestnikami a uczestniczkami. Dziewczęta chętniej uczestniczyły w sesji, co skutkowało większą ilością zdjęć. Miały przygotowane rekwizyty związane z pasją lub z zindywidualizowanymi elementami wizerunku, który tworzą. Każda z nich miała swój wyjątkowy styl, który w przemyślany sposób wyrażał ich osobowość. Niektórzy chłopcy byli bardziej powściągliwi w wyrażaniu swojego „ja”. Podchodzili do tego w sposób czysto zadaniowy. Niektórym wystarczyło kilka zdjęć lub jedna poza, po czym komunikowali w zakończeniu zadania. Inni otwarcie czekali na sugestie fotografa, co do pozy. Kiloro z uczestników nie wyraziło chęci uczestnictwa w zadaniach związanych z przedstawianiem emocji i uczuć przed obiektywem aparatu oraz brania

udziału w finałowej sesji fotograficznej. Jednakże byli obecni podczas trwania całego warsztatu i obserwowali poczynania innych uczestników. To ważne, by i taka swoboda wyboru była uwzględniona.

Po zakończeniu wszystkich zadań grupa wysłuchiwała podsumowań prowadzącego i opowiedziała w kilku zdaniach o swoich osobistych wrażeniach dotyczących tematyki, formy prowadzenia i rezultacie warsztatu z autoprezentacji.

Trenerzy/ Autorzy: Michał Awin

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCLAWEK **PODSUMOWANIE SPOTKANIA STACJONARNEGO nr 3**

„Moje prawa to podstawa! Spotkanie Klubu Świadomej Młodzieży.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;
WOŁONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 28 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 17 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 11

II. Omówienie spotkania/ warsztatu

Podczas warsztatu młodzież działała zgodnie z przygotowanym scenariuszem z wykorzystaniem niezbędnych materiałów. Uczestnicy i uczestniczki mieli ogromną **potrzebę opowiedzenia o swoich dotychczasowych doświadczeniach** szkolnych. Niestety w większości są to historie bardzo trudne i przykre. Dzieci i młodzież rozwijające się w spektrum autyzmu doświadczają przemocy i krzywdzenia ze strony rówieśników oraz nauczycieli/ nauczycielek.

Okazało się, że **codziennie spotykają się z:** brakiem zrozumienia dla swoich potrzeb, brakiem akceptacji, ocenianiem, komentowaniem zachowania, krytykowaniem, brakiem odpowiedniej pomocy i wsparcia.

Przyczyną bywają przede wszystkim: brak dostosowanych do potrzeb rozwiązań systemowych oraz organizacja pracy przedszkoli i szkół, brak wiedzy na temat *spektrum autyzmu* wśród wszystkich osób tworzących społeczność szkolną (dzieci i młodzieży, kadry nauczycielskiej oraz pracowników administracji i obsługi, a także rodziców/ opiekunów), krzywdzące stereotypy i przekonania, postawy ludzkie.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Scenariusz należałoby nieco zmodyfikować, a mianowicie więcej czasu poświęcić na **ćwiczenie metodą warsztatu** dociekań filozoficznych, ponieważ świetnie się ona sprawdziła w pracy z młodzieżą rozwijającą się w spektrum autyzmu i była idealnym wstępem do **wspólnego tworzenia zapisów statutu szkolnego** - głównego zadania.

Spokojnie można również zrezygnować z ostatniej części, a mianowicie planowania wspólnej akcji (kampanii społecznej) na rzecz większej ekspozycji literatury dziecięcej i młodzieżowej z zakresu praw oraz możliwości młodych ludzi. Warto zapewnić też młodzieży przestrzeń do podzielenia się **własną perspektywą** podejmowanych w szkole oraz poza nią działań.

IV. Wnioski/ inne

Wiele aspektów poruszonych przez uczestników i uczestniczki spotkania należałoby wdrażać w życie. Należy do przestrzeni szkolnej oraz codziennej pracy przedszkoli i szkół włączać osoby rozwijające się w spektrum autyzmu. Ponadto należy zapewnić im **przestrzeń do swobodnej wypowiedzi oraz przedstawienia swojej perspektywy**, która jest niezwykle cenna i może zainspirować do poprawy jakości funkcjonowania przedszkoli i szkół. Trzeba koniecznie wzmocnić oraz zachęcić dzieci i młodzież do aktywnego i samodzielnego działania przy współpracy z mądrymi dorosłymi. Niezwykle istotne są szkolenia dla społeczności szkolnej (warsztaty oraz szkolenia dla rodziców/ opiekunów, kadry oraz dzieci i młodzieży neurotypowej). Szkoły jako instytucje powinny korzystać z doświadczenia dzieci i młodzieży rozwijającej się w spektrum, ponieważ oni sami również mogą uczyć - są ekspertami/ ekspertkami i praktykami/ praktyczkami w zakresie wszelkiej wiedzy o *spektrum autyzmu*. I na koniec: oczywiście należałoby organizować przestrzeń przedszkolną/ szkolną w zgodzie z ideą **#szkołaprzyjaznadlaautyzmu**

Trenerzy/ Autorzy: Marta Szymczyk & Sylwia Kowalska

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK

PODSUMOWANIE SPOTKANIA STACJONARNEGO nr 4

„Jestem (sobą). Mogę (być sobą). Będę (sobą).”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Psycholog/ Terapeuta/ Self-Adwokat (osoba dorosła w spektrum autyzmu); Specjalista wsparcia osób w spektrum autyzmu, Terapeuta, Self-Adwokat (osoba dorosła w spektrum autyzmu); Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;

UWAGI: Spotkanie oparte o indywidualnie skonstruowane scenariusze. Każdy nowy warsztat/ spotkanie wymaga adekwatnego projektu jedynie w oparciu o wzorzec i zasady z edycji testowej (w konsultacji ze środowiskiem samorzecznym).

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 26 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 16 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 10

II. Omówienie spotkania/ warsztatu

Zgodnie z *Konspektem spotkania nr 4 „Jestem. Mogę. Będę.”* trenerzy opowiadali o własnym doświadczeniu życia oraz doświadczeniu życia znanych osób w spektrum autyzmu (Albert Einstein, Izaak Newton, Carl Gustav Jung, Glenn Gould).

Ponadto:

- a. Wyjaśniono młodzieży zjawiska nadwrażliwości i podwrażliwości sensorycznej, a także to czym jest integracja sensoryczna;
- b. wyjaśniono zjawiska meltdown i shutdown, oraz podano odpowiednie sugestie, jak zapobiegać przeciążeniom sensorycznym i jak sobie z nimi radzić;
- c. opisano funkcjonowanie sensoryczne ww. znanych osób w spektrum autyzmu i ich metody radzenia sobie z własną sensoryką;
- d. ukazano uczestnikom spotkania style myślenia osób autystycznych;
- e. podkreślono rolę jaką pełni w życiu osób w spektrum autyzmu realizacja ich własnych pasji.

Podczas spotkania zrobiono trzy piętnastominutowe przerwy oraz jedną półgodziną.

Ćwiczenia:

Podczas spotkania korzystano m. in. z: Testu 30 kótek, Ćwiczenia DUO, Mapy Myśli, Test Odległych Konsekwencji i innych kreatywnych metod rozwijających myślenie poza schematami.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Kwestie merytoryczne: Spotkanie i warsztaty należałoby zmodyfikować o dodanie szerokiego modułu poświęconego psychoedukacji o samym spektrum autyzmu (!). Widoczna jest silna tendencja do zaszczepionych postaw wzmacniających potencjalną niepełnosprawność, bez wyjaśnienia czym jest istota spektrum autyzmu, inna percepcja, itp. Do tego modułu należałoby włączyć rodziców/ opiekunów, żeby ich zasób wiedzy (często niewielki, tak jak i dostęp do wyedukowanych specjalistów) mógł zwiększyć się równolegle do swoich dzieci.

Z przyczyn losowych jeden z trenerów prowadził spotkanie zdalnie (spotkanie hybrydowe). Wniosło to zupełnie nową jakość do prowadzonych warsztatów, uczestnikom zależało aby trenerowi pokazać własną pracę warsztatową, a więc na nawiązaniu pewnej relacji interpersonalnej online. Potwierdza to poprzednie wskazania autorów warsztatów by w kolejnych edycjach wprowadzić dla młodzieży, która z różnych racji nie jest w stanie przybyć na spotkanie bezpośrednio, możliwość wzięcia w nim udziału w warsztacie w sposób zdalny. Przy bardzo empatycznej młodzieży jakimi są osoby w spektrum autyzmu stworzyłoby to analogiczną do zaistniałej możliwość wymiany własnych doświadczeń oraz chęć podzielenia się z osobami fizycznie nieobecnymi na spotkaniu efektami własnej pracy warsztatowej.

IV. Wnioski/ inne

Podczas spotkania młodzież uświadomiła sobie, iż osoba z tzw. *niepełnosprawnością społeczną* jest w stanie w wielu obszarach autonomicznie funkcjonować w społeczeństwie przy założeniu, że:

- ma świadomość zarówno swoich mocnych stron, jak i tych, które napotyka wiele barier;
- znaczenie przesłania „*Jestem. Mogę. Będę.*” rozumie nie tylko w przerysowanym najczęściej wymiarze behawioralnym, ale przez prawo akceptacji samego siebie, istoty swojego człowieczeństwa: **Jestem - sobą. Mogę - być sobą. Będę - sobą!**
- posiada silną motywację i wsparcie w świadomym przygotowywaniu się aby radzić sobie z problemami egzystencjalnymi wieku dojrzałego;
- zna dość dobrze własny styl myślenia autystycznego oraz własne potrzeby sensoryczne;
- potrafi zadbać o realizację własnych pasji;
- nie jest zdeterminowana na spełnianie potrzeb otoczenia (niezgodnych z własnym sumieniem lub możliwościami/ potencjalnościami);
- jest otwarta - w razie potrzeby - na skorzystanie z dedykowanego wsparcia (np. psychoterapii).

Każdy z uczestników spotkania zapoznał się z ćwiczeniami pomagającymi osiągnąć mu w przyszłości **autonomię** i choć częściową samodzielność oraz został zmotywowany do tego aby zacząć już od razu z nich korzystać **poprzez uświadomienie, iż zawsze ma prawo:** zmieniać się, czuć to co czuje, mieć dobre chwile w swoim życiu, mieć prawo do swojego miejsca w świecie, a przede wszystkim - być sobą.

Ćwiczenia kreatywności i zobrazowanie młodzieży, że ich style myślenia są niezmiernie wartościowe oraz że niewiele osób spoza spektrum może w ten sposób interpretować rzeczywistość i dzięki temu tworzyć zaskakujące rozwiązania - wydaje się, że wzmocniła wiarę w swoją unikalność i siłę pojedynczego umysłu. Warsztatowa praca nad ukazaniem **siły myślenia osób autystycznych** była niezmiernie trudna, gdyż reagowano najczęściej niedowierzaniem i zaskoczeniem. Odmienny i

oryginalny styl myślenia osób autystycznych, jak i jego wyjątkowość jest najczęściej niestety skutecznie tłumiona w systemie edukacji i w codziennym funkcjonowaniu.

Można powiedzieć, że dzięki tym ćwiczeniom został rozpoczęty wśród młodzieży zgromadzonej na spotkaniu **proces świadomego samopoznania**, czyli odkrywania tego „*kim jestem?*”, którego konsekwencją może w przyszłości być pełna samoakceptacja oraz samoaktualizacja (samorozwój), a więc to „*kim będę?*”.

Trenerzy/ Autorzy: Michał T. Handzel & Agnieszka Warszawa

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK
PODSUMOWANIE SPOTKANIA STACJONARNEGO nr 5
„Działania młodych. Spotkanie z... Autorką książki.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/
Nauczyciel; Gość VIP - Dziennikarz, Autor, Muzyk, itp.
WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 41 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 15 osób
Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 26

II. Omówienie spotkania/ warsztatu

Podobnie jak w poprzednim cyklu spotkań w Łodzi, zgodnie z *Konspektem spotkania nr 5 „Działania młodych. Spotkanie z autorką książki”* - Justyna Suchecka zaprezentowała przy użyciu slajdów publikację pt.: „*Young power! 30 historii o tym, jak młodzi zmieniają świat*” angażując obecnych uczestników do udzielania odpowiedzi na zadawane przez nią pytania.

Podczas spotkania był obecny jej niezwykle przyjazny pies o imieniu „Rysia”, który stanowił dla młodzieży dodatkową atrakcję. W trakcie spotkania, uczestnicy mieli możliwość w ramach prezentacji własnych pasji zaśpiewać piosenkę. Oprócz tego każdy z uczestników - jeśli miał taką chęć, mógł opowiedzieć wszystkim o własnych pasjach. Jeden z uczestników, o którym m.in. opowiada prezentowana przez gościa książka, miał możliwość przeczytać tekst, który odnosi się do jego osoby. Ponieważ była to pierwsza osoba w spektrum autyzmu, z którą autorka książki robiła wywiad, przy okazji lektury ww. fragmentu autorka poinformowała, że dużo nauczyła się o autyzmie od tej osoby. Tekst, który czytał lektor dotyczył m.in. robionych przez niego interwencji, z tej racji po przeczytaniu wybranego fragmentu miał on możliwość również poinformować obecnych jak na

dziś wyglądają konsekwencje opisanych w książce interwencji. Oprócz tego, z racji dzielenia się własnymi pasjami, lektor wspomniał o kolejnej zrobionej przez niego interwencji, o której już nie było mowy w książce - mianowicie o idei stworzenia na stacjach Orlen tzw. *komfortek*, czyli leżanek przewijaków dla osób dorosłych z niepełnosprawnością (akcja „Przewijamy Polskę”).

Podczas spotkania jeden z uczestników w spektrum autyzmu, który ma *mutyzm wybiórczy*, pierwszy raz się wypowiedział; co mu się nigdy wcześniej na tego typu spotkaniach nie zdarzało.

Pasjami, o których młodzież opowiadała, to m.in.: zamiłowanie do sprzętu rolniczego, oraz samochodów, pasja gier językowych, tworzenie oprogramowania, fascynacja maszynami parowymi, sterowcami oraz samolotami, a także sztuka robienia makijażu, wiedza z zakresu polityki, rysowanie graficzne, podróżowanie. Gość spotkania opowiadała o pasji genialnej astronomki Zofii Kaczmarek - osoby w spektrum autyzmu.

Ponieważ niektórzy uczestnicy spotkania zbierają różne przedmioty, każdy kto chciał mógł podzielić się informacją o tym jaką pasjonującą dla niego kolekcję posiada; można było usłyszeć m. in. o zbieranych smyczkach, breloczkach, biletach i wejściówkach, ale także czasopiśmie z różnych krajów.

Pod koniec spotkania gość zaprezentowała fragment swojej nowej, jeszcze nie opublikowanej książki o spektrum autyzmu. Spotkanie zakończyło się wspólną pamiątkową fotografią. Podczas spotkania dbano, aby co godzinę była piętnastominutowa przerwa.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Niektóre osoby w spektrum autyzmu lubią opowiadać innym o swoich fascynacjach i jest to dla nich sposób na nawiązanie znajomości. Podczas spotkania pasje konkretnych osób były przedstawiane bardzo ogólnie wszystkim uczestnikom. Warto się zastanowić nad tym, czy nie zrobić części warsztatowej, podczas której jeden z uczestników szczegółowo przedstawia swoją jedną pasję drugiemu i odwrotnie.

Wymagałoby to odpowiedniego dobrania uczestników przez trenerów oraz ich szczególnej uwagi na przebieg tej części spotkania. Wydaje się jednak, że wymiana informacji u osób z podobnymi pasjami pozwoliłaby na nawiązanie przez nie głębszej relacji interpersonalnej.

IV. Wnioski/ inne

Podczas spotkania każdy z uczestników miał możliwość przeżyć radość z dzielenia się własną pasją z innymi poprzez opowiedzenie lub zaprezentowanie w inny sposób tego co go fascynuje. W ten sposób młodzież mogła doświadczyć, że czasem podzielenie się z drugim człowiekiem tym co ktoś robi z racji własnych zainteresowań, w czym jest dobry i odnosi jakieś sukcesy, w jakiś sposób staje się częścią relacji interpersonalnej, daje poczucie satysfakcji i spełnienia. Podczas spotkania można

było zaobserwować, że sam fakt dzielenia wyzwał u młodzieży pozytywne emocje i wpływał na poczucie dobrostanu.

Trenerzy/ Autorzy: *Justyna Suchecka* — *Michał T. Handzel* —

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK
PODSUMOWANIE SPOTKANIA ZEWNĘTRZNEGO nr 6
„Spotkanie w Teatrze Impresaryjnym we Włocławku”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/
Nauczyciel;

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 34 osoby

Ilość odbiorców bezpośrednich: 15 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 9

II. Omówienie spotkania/ warsztatów

Członkowie *Klubu Świadomej Młodzieży* spotkali się **we włocławskim teatrze**. Młodzież przekraczając próg teatru była w doskonałych humorach, widać było zadowolenie na ich twarzach z możliwości spotkania.

Zadaniem klubowiczów było dodatkowo zweryfikowanie stanu wiedzy o niepełnosprawności niewidocznej czy komunikacji z osobami w spektrum autyzmu.

Już na początku instruktorka teatralna oprowadziła grupę po zakamarkach teatru. W pierwszej kolejności młodzież udała się głównym holem do galerii obrazów oraz portretów znanych aktorów polskich. Następnie zwiedzili garderoby aktorów, obejrzelikwizyty i kostiumy teatralne oraz wzięli udział w próbie teatralnej *Młodzieżowego Teatru Skane*, zasiadając na widowni. Młodzież przywitała się z młodymi aktorami, z reżyserem oraz dźwiękowcem wyrażając chęć wzięcia udziału w warsztatach teatralnych.

Grupa udała się do *Sali kameralnej*, gdzie na co dzień odbywają się warsztaty teatralne. W pierwszej kolejności młodzi ludzie wraz z instruktorem wzięli udział w warsztatach integracyjnych, gdzie mieli za zadanie zapamiętanie swoich imion i znaczące cechy charakterystyczne dla danej

osoby. Była bardzo miła atmosfera i każdy z uczestników czynnie uczestniczył w proponowanych aktywnościach. Okazało się, że wszyscy doskonale już się znają i pamiętają swoje imiona.

Po części przygotowawczej uczestnicy spotkania wzięli udział w profesjonalnych warsztatach teatralnych m.in. z wykorzystaniem elementów *Teatru Cieni* gdzie odbywali różne scenki obyczajowe, wcielali się w różne postacie m.in. w kwiaciarkę, pasażera, dżentelmena, damę itp. - młodzi doskonale odgrywali zaproponowane przez instruktorkę sceny. Okazało się, że każdy na miarę swoich możliwości wykonywał zaproponowane aktywności z przyjemnością i dużym zaangażowaniem.

Kolejnym warsztatem był *Czarny Teatr* gdzie przedstawiono dużo ciekawych informacji m. in. na temat powstawania kolorów „widzianych gołym okiem”. Zarówno instruktorka, ale uczestnicy spotkania, którzy dotychczas nie byli liderami spotkań - tym razem ochoczo opowiadali wszystkim o - jak się okazało również własnej pasji - np. o tworzeniu światła widzialnego. Warsztaty *Teatru Czarne* polegały na odgrywaniu ról w grupie, gdzie każdy musiał z uważnością wchodzić zarówno w swoją jak i partnera rolę.

Warsztaty okazały niezmiernie ważnym wydarzeniem w życiu uczestników spotkania. Padły prośby o możliwość regularnych warsztatów z instruktorem. To wspaniałe wydarzenie ukazało, jak ważne są dla młodych ludzi w spektrum autyzmu wspólne, nieprzymuszone spotkania aktywizujące funkcjonowanie społeczne.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

W spotkaniu w teatrze omawiane były podstawowe obszary związane z pasjami, czy wyrażaniem emocji.

W pierwszej kolejności kształtowanie umiejętności miękkich tj. m. in. komunikacja interpersonalna, empatia zarówno podczas rozmowy przygotowujących personel teatru do spotkania z osobami w spektrum autyzmu jak i z samymi osobami w spektrum. Postawić na **samodzielność, asertywność** a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji. Dać młodym pełną swobodę zaraz po przekroczeniu progu teatru. **Uczulić wolontariuszy tylko na „cieniowanie”** nie wchodzenie bezpośrednie w działania bezpośrednie.

Rekomendacje:

- dobrze przygotowana sala (przyjazna sensorycznie) dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - przewidzieć znalezienie przestrzeni dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania, obserwacji zapewnia poczucie bezpieczeństwa),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży mniej samodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uważność „z daleka”),

- wskazówka dla prowadzącego - każdemu uczestnikowi spotkania należy **zapewnić odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję**,
- materiały, takie jak rekwizyty teatralne, odpowiednie ubranie (w tym wypadku czarne/ ciemne), luźny strój, skarpetki

IV. Wnioski/ inne

Samodzielność kształtować należy od samego początku, nie wolno lekceważyć sygnałów płynących od młodych osób w spektrum. Należy podążać za naturalną potrzebą ruchu, działań, swobodnych wypowiedzi młodych ludzi, postarać się znaleźć rozwiązanie, pomysł jak spożytkować ponadprzeciętne możliwości adaptacyjne w przestrzeni społecznej.

Każda osoba autystyczna jest wyjątkowa, **niepowtarzalna** i ma ogromny potencjał, który powinien być wykorzystywany w przestrzeni publicznej pod postacią np. uczestniczenia w warsztatach teatralnych, podczas których młodzież w naturalny sobie sposób ukazuje swoje możliwości psychofizyczne, daje upust swoim emocjom. Korzyść zarówno dla osób w spektrum autyzmu jak i dla społeczeństwa „neurotypowego” jest obopólna. Osoba w spektrum autyzmu ma naturalną potrzebę uwalniania swoich emocji, natomiast widz podczas występu teatralnego widzi naturalne emocje ludzkie. Niektórzy młodzi ludzie w spektrum autyzmu mądrze pokierowani przez instruktorów, mogą stać się zawodowymi aktorami i mogą w ten sposób ugruntować sobie niezależność oraz samodzielność w życiu dorosłym, na miarę własnych możliwości psychofizycznych.

Podsumowując: warsztaty teatralne a także uczestniczenie w spektaklach teatralnych granych przez zawodowych aktorów mogą być podstawą, fundamentem do budowania strategii zasobów osoby w spektrum autyzmu. Teatr jest również świetną przestrzenią do zbudowania niewymuszonej relacji rówieśniczej i zachętą do mówienia „o sobie” i w swoim imieniu.

Tego typu warsztatowe spotkanie teatralne zauważalnie dodają młodzieży pewności siebie, pomagają rozwinąć metaforyczne skrzydła w pokazywaniu „prawdziwej twarzy”, wzmacniają samoocenę, a także promują **postawę akceptacji różnorodności**.

Trenerzy/ Autorzy: Izabela Piotrowska

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK

PODSUMOWANIE SPOTKANIA ZEWNĘTRZNEGO nr 7

„Spotkanie z Burmistrzem miasta Kowal oraz wizyta w Kinie Kameralnym.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/
Nauczyciel;
WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 20 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 15 osób
Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 5

II. Omówienie spotkania/ warsztatów

Członkowie *Klubu Świadomej Młodzieży* spotkali się najpierw z włodarzem miasta - Burmistrzem Miasta Kowal w Urzędzie Miasta Kowal. Burmistrz - Eugeniusz Gołębiewski, przyjął grupę w sali Urzędu Stanu Cywilnego, gdzie udzielane są śluby cywilne.

Członkowie KŚM mieli możliwość zapytania o interesujące ich kwestie. Zadaniem klubowiczów było dodatkowo **zweryfikowanie stanu wiedzy o niepełnosprawności niewidocznej** czy komunikacji z osobami w spektrum autyzmu.

Młodzież w spektrum autyzmu została ciepło przywitana zarówno przez Burmistrza, jak i urzędników miejskich. Spotkanie przebiegało w przyjaznej atmosferze, młodzi ludzie z zainteresowaniem wsłuchiwali się w opowiadanie burmistrza na temat historii Kowala.

Młodzi ludzie zadawali dużo pytań na temat wykonywanej pracy na rzecz mieszkańców; dużo pytań dotyczyło również pasji Burmistrza, kiedy był młodym chłopcem. Burmistrz bardzo chętnie odpowiadał na zadawane pytania i zachęcał do pracy społecznej młodzież twierdząc, że w ten sposób praktykując pracę, być może zdobędą w przyszłości zawód podobny do jego pracy.

Po ciekawych i dynamicznych rozmowach grupa udała się do *Kina Kameralnego w Kowalu*. Obejrzano zaplecze techniczne *Kina Kameralnego* wysłuchano, w jaki sposób *Kino w Kowalu* powstało i wspólnie obejrzano polski film pt. *Dzień czekolady*. Film tak bardzo spodobał się młodzieży, nikt nie miał ochoty wcześniej wyjść z kina.

Niezmierzalnym istotnym faktem było dostosowanie przez operatora właściwości technicznych seansu do możliwości sensorycznych osób w spektrum autyzmu. Było to poprzedzone próbą dźwięku oraz obrazu. Sensorycznie kino spełniło wszystkie oczekiwania widzów.

Spotkanie z Burmistrzem było na tyle wartościowe dla uczestników spotkania, że zostało umówione kolejne spotkanie, tym razem w formie spaceru do kowalskich parków oraz do Centrum Ekologicznego GWPK w Kowalu.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Na spotkaniu zostały poruszone istotne dla osób autystycznych zagadnienia związane głównie z pasją, zawodem czy przestrzenią sensoryczną.

Uwagi odnośnie dostępności:

- dobrze przygotowana sala przyjazna sensorycznie dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - zawsze znaleźć przestrzeń dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania to ułatwia),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży niesamodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uwaga "z daleka"),
- wskazówka dla prowadzącego - każdemu uczestnikowi spotkania trzeba dać odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję.

Rekomendacje: w pierwszej kolejności kształtowanie umiejętności miękkich tj. m. in. komunikacja interpersonalna, uwrażliwić osoby pracujące w UM do spotkania z osobami w spektrum autyzmu jak i z samymi osobami w spektrum. Postawić na samodzielność, asertywność a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji pomiędzy osobami neurotypowymi pracującymi w urzędzie a osobami w spektrum autyzmu. Dać młodym pełną swobodę zaraz po przekroczeniu progu urzędu aby w pełni poculi swoje możliwości w swobodnym poruszaniu się i nawiązywaniu kontaktu z urzędnikami. Uczulić wolontariuszy tylko na „cieniowanie” nie wchodzenie bezpośrednie w działania bezpośrednie.

IV. Wnioski/ inne

Podczas spotkania w urzędzie młodzież w naturalny sobie sposób ukazuje swoje możliwości psychofizyczne. Zrozumienie potrzeb osób w spektrum autyzmu, jak i urzędników przynosi wymierne rezultaty w szybszym załatwianiu spraw urzędniczych miarę ich możliwości psychofizycznych w życiu dorosłym.

Dostępność sensoryczna w *Kinie Kameralnym* w Kowalu (filia *Kino za Rogiem*) jest doskonała. Obsługa w wyjątkowo dostępny sposób przygotowała i dostosowała sensorycznie salę i projekcję filmu do potrzeb osób w spektrum autyzmu.

Wskazania:

Samodzielność należy kształtować od samego początku; nie wolno lekceważyć sygnałów płynących od młodych osób w spektrum. Podążać za naturalną potrzebą ruchu, działań, swobodnych wypowiedzi młodych ludzi, postarać się znaleźć rozwiązanie, pomyśleć jak spożytkować ponadprzeciętne możliwości adaptacyjne w przestrzeni urzędniczej.

Uczulić młodych ludzi na standardy panujące w urzędach podsuwając im rozwiązania nakierowujące na wykorzystywanie umiejętności interpersonalnych w kontaktach międzyludzkich. Kształtować postawy otwarte u młodych, asertywność i pewność siebie.

Podpowiadać urzędowi różnorakie rozwiązania przystosowawcze do możliwości sensorycznych osób w spektrum autyzmu.

Podsumowując:

Rozmowa z samorządowcem - Burmistrzem Miasta Kowal, a także uczestniczenie w seansie filmowym w sensorycznie dostosowanym kinie jest podstawą, fundamentem do budowania strategii zasobów osoby w spektrum autyzmu. Kino jest również świetną przestrzenią do zbudowania niewymuszonej relacji rówieśniczej, wspólnego omawiania i dyskusowania o filmie, budowania koleżeństwa, większych sympatii.

Propozycja władarzy miasta Kowal, aby młodzież regularnie przychodziła do kina na wybrane przez siebie filmy powinna dodać im pewności siebie, zainspirować osoby, które interesują się filmem, powinna sprawić wzrost samooceny, a także promować postawę akceptacji różnorodności.

Trenerzy/ Autorzy: Izabela Piotrowska

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK
PODSUMOWANIE SPOTKANIA ZEWNĘTRZNEGO nr 8
„Spotkanie z Wiceprezydent miasta Włocławek.”

TRENERZY / OPIEKUNOWIE (specjalizacja): Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/
Nauczyciel;

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 16 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 10 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 6

II. Omówienie spotkania/ warsztatów

Członkowie *Klubu Świadomej Młodzieży* spotkali się z Wiceprezydent miasta Włocławek - panią Domicelą Kopaczewską w *Ośrodku Terapii Neurorozwojowej „Poczuj Sam”* w Kowalu.

Zadaniem klubowiczów było między innymi zweryfikowanie stanu wiedzy o niepełnosprawności niewidocznej czy komunikacji z osobami w spektrum autyzmu. Członkowie KŚM mieli możliwość zapytania o interesujące ich kwestie.

Młodzież w spektrum autyzmu serdecznie przywitała przedstawicielkę miasta Włocławek. Spotkanie przebiegało w przyjaznej atmosferze, młodzi ludzie z zainteresowaniem wsluchiwali się w opowiadanie Wiceprezydent na temat jej wspomnień z czasów, kiedy zdobywała wiedzę podczas lat szkolnych. Młodzi ludzie zadawali dużo pytań na temat wykonywanej pracy na rzecz mieszkańców, dużo pytań dotyczyło również pasji pani Wiceprezydent. Gość bardzo chętnie odpowiadał na zadawane pytania, zachęcając młodzież do pracy samokształceniowej, twierdząc że wiedza i umiejętności zdobywane podczas lat nauki szkolnej a później podczas studiów rozwijają człowieka i wskazują w życiu wiele dróg rozwiązań.

Młodzi ludzie w spektrum z ciekawością włączali się w swobodną rozmowę z gościem, pytając m. in. o posiadane zwierzęta, ulubione książki i filmy, o dyscyplinę sportu a także o ulubione potrawy gościa. Padały również pytania dotyczące polityki czy drogi kariery zawodowej.

Spotkanie z Wiceprezydent było bardzo wartościowe dla uczestników spotkania do tego stopnia, że zostało umówione kolejne spotkanie. Młodzi ludzie nie tylko zaprosili „do siebie” panią Wiceprezydent, ale również określili tematy poruszanych rozmów podczas następnej wizyty.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Na spotkaniu zostały poruszone istotne dla osób autystycznych zagadnienia związane głównie z pasją i drogą zawodową.

Uwagi odnośnie dostępności:

- dobrze przygotowana sala przyjazna sensorycznie dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - zawsze znaleźć przestrzeń dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania to ułatwia),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży niesamodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uwaga „z daleka”),
- wskazówka dla prowadzącego - każdemu uczestnikowi spotkania trzeba dać odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję.

Rekomendacje: w pierwszej kolejności kształtowanie umiejętności miękkich tj. m. in. komunikacja interpersonalna. Postawić na samodzielność, asertywność a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji pomiędzy osobami „neurotypowymi”, a osobami w spektrum autyzmu. Dać młodym pełną swobodę w budynkach użyteczności publicznej, np. zaraz po przekroczeniu progu urzędu, by w pełni poczuł swoje możliwości w swobodnym poruszaniu się i nawiązywaniu kontaktu z urzędnikami/ kadra/ pracownikami. **Uwrażliwiać urzędników na inne potrzeby sensoryczne osób w spektrum autyzmu.** Uczulić wolontariuszy na „cieniowanie” - nie na wchodzenie bezpośrednie w działania.

IV. Wnioski/ inne

Podczas spotkania w urzędzie młodzież w naturalny sobie sposób ukazuje swoje możliwości psychofizyczne. Zrozumienie potrzeb osób w spektrum autyzmu przynosi wymierne rezultaty w szybszym załatwianiu spraw urzędniczych na miarę indywidualnych możliwości psychofizycznych w życiu dorosłym.

Wskazania:

Samodzielność należy kształtować od samego początku; **nie wolno lekceważyć sygnałów** płynących od osób w spektrum autyzmu. Podążać za naturalną potrzebą ruchu, działań, swobodnych wypowiedzi młodych ludzi, postarać się znaleźć rozwiązanie, pomysł jak spożytkować ponadprzeciętne możliwości adaptacyjne np. w przestrzeni urzędniczej.

Kształtować postawy otwarte u młodych, **asertywność i pewność siebie**.

Podpowiadać decydentom różnorakie rozwiązania przystosowawcze **do możliwości sensorycznych** osób w spektrum autyzmu.

Podsumowując:

Rozmowa z samorządowcem - Wiceprezydent miasta Włocławek była podstawą, fundamentem do budowania relacji osoby w spektrum autyzmu z osobą na kierowniczym stanowisku, decydującą o zasadach funkcjonowania miasta. Młodzi ludzie wyrazili swoje zdanie o tym, że chcą współdecydować o sobie w przestrzeniach miasta Włocławek. Podczas spotkania młodzież w naturalny sobie sposób ukazała swoje możliwości psychofizyczne.

Młodzież wybrała jako miejsce spotkania *Ośrodek Terapii Neurorozwojowej „Poczuj Sam”* w Kowalu, gdzie czują się swobodnie. W takich warunkach wyrazili chęć porozmawiania z osobą, która jest dla nich ważna i od której chcieli dowiedzieć się jak najwięcej na temat funkcjonowania miasta.

Trenerzy/ Autorzy: Izabela Piotrowska

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCŁAWEK

PODSUMOWANIE SPOTKANIA ZEWNĘTRZNEGO nr 9

„Wizyta w MOPR oraz spotkanie z Pełnomocnikiem Prezydenta Miasta Włocławek ds. Osób z Niepełnosprawnościami.”

TRENERZY / SPECJALIZACJA: Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 15 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 10 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 5

II. Omówienie spotkania/ warsztatów

Członkowie Klubu Świadomej Młodzieży spotkali się z panią Agnieszką Chmielewską - Pełnomocnik Prezydenta ds. Osób z Niepełnosprawnościami miasta Włocławek w Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie we Włocławku.

Zadaniem klubowiczów było między innymi zweryfikowanie stanu wiedzy o niepełnosprawności niewidocznej czy komunikacji z osobami w spektrum autyzmu. Członkowie KŚM mieli możliwość powiedzenia Pełnomocnik o swoich problemach, a także zapytać o interesujące ich kwestie.

Na początku uczestnicy nie czuli się pewnie w budynku MOPR, było bardzo urzędowo, czekali na spotkanie. Po przekazaniu informacji osobie koordynującej ruchem zostali poproszeni do sali w której czekała a nich pani Pełnomocnik. Dalsze spotkanie przebiegało w przyjaznej atmosferze, młodzi ludzie z zainteresowaniem słuchali czym zajmuje się MOPR, w jaki sposób pomaga osobom z niepełnosprawnościami. Pani Pełnomocnik opowiedziała uczestnikom o realizowanych projektach, które mają na celu zmienić sytuację osób z niepełnosprawnościami a także o usłudze transportowej *door-to-door* dostępnej na terenie miasta Włocławek, która umożliwia realizację przewozów do punktów docelowych zlokalizowanych na terenie powiatu włocławskiego.

Młodzi ludzie w spektrum z ciekawością włączali się w swobodną rozmowę z Pełnomocnik, a zarazem zastępcą Dyrektora MOPR, pytając m. in. o możliwe rozwiązania dla ich potrzeb sensorycznych wynikających z autyzmu. Otrzymywali wyczerpujące odpowiedzi na zadawane pytania.

Pani Pełnomocnik zapewniała młodych ludzi o swojej pomocy podczas przyszłej aktywizacji zawodowej (uczestnicy to przede wszystkim uczniowie szkół średnich oraz podstawowych).

Spotkanie z Pełnomocnik ds. Osób z Niepełnosprawnościami było niezwykle interesujące dla uczestników spotkania. Młodzi ludzie zapewnili gościa o tym, że na miarę swoich możliwości będą aktywnie włączać się w proponowane przez MOPR projekty dedykowane młodym osobom z niepełnosprawnościami.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

Na spotkaniu zostały poruszone istotne dla osób autystycznych zagadnienia związane głównie z pasją, drogą zawodową oraz adaptacją sensoryczną przestrzeni.

Uwagi odnośnie dostępności:

- dobrze przygotowana sala przyjazna sensorycznie dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - zawsze znaleźć przestrzeń dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania to ułatwia),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży niesamodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uwaga "z daleka"),
- adaptacja przestrzeni (korytarze, klatki schodowe) dla osób w spektrum autyzmu,
- wskazówka dla prowadzącego - każdemu uczestnikowi spotkania trzeba dać odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję.

Rekomendacje: w pierwszej kolejności kształtowanie umiejętności miękkich tj. m. in. komunikacja interpersonalna. Postawić na samodzielność, asertywność a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji pomiędzy osobami „neurotypowymi”, a osobami w spektrum autyzmu.

Nie wyłączać osób autystycznych podczas załatwiania spraw urzędniczych, postawić na ich samodzielność. Ważna uwaga - budowanie na terenie MOPR relacji pomiędzy osobami „neurotypowymi” a osobami w spektrum autyzmu. Dać młodym pełną swobodę w budynkach użyteczności publicznej, np. zaraz po przekroczeniu progu urzędu, by w pełni poczuli swoje możliwości w swobodnym poruszaniu się i nawiązywaniu kontaktu z urzędnikami/ kadrą/ pracownikami. **Uwrażliwiać urzędników na inne potrzeby sensoryczne osób w spektrum autyzmu.** Uczulić wolontariuszy na „cieniowanie” - nie na wchodzenie bezpośrednio w działania.

IV. Wnioski/ inne

Rozmowa ta była podstawą, fundamentem do budowania relacji osoby w spektrum autyzmu z urzędnikiem/ decydem, który może pomóc w procedurach związanych z załatwianiem różnych wniosków.

Młodzi ludzie wyrazili swoje zdanie, że chcą umieć samodzielnie decydować oraz załatwiać swoje sprawy w dorosłym życiu. Podczas spotkania młodzież w naturalny sposób ukazała swoje możliwości psychofizyczne.

Trenerzy/ Autorzy: Izabela Piotrowska

Klub Świadomej Młodzieży WŁOCLAWEK

PODSUMOWANIE SPOTKANIA ZEWNĘTRZNEGO nr 10

„*Wolontariat na rzecz dzieci z Ukrainy podczas meczu drużyny Anwil Włocławek.*”

TRENERZY / SPECJALIZACJA: Psycholog/ Terapeuta; Menadżer/ Pedagog/ Nauczyciel;

WOLONTARIAT / KOORDYNACJA: Fundacja / Organizacja

I. Dane statystyczne

UCZESTNICY (łącznie) 25 osób

Ilość odbiorców bezpośrednich: 13 osób

Rodzice, wolontariusze, kadra/ ilość osób: 12

II. Omówienie spotkania/ warsztatów

Członkowie *Klubu Świadomej Młodzieży* odwiedzili *Halę Mistrzów MOSiR* we Włocławku.

Młodzież w doskonałych humorach razem z opiekunami zagospodarowała jedną z szatni ośrodka sportu. W szatni wszyscy przebrali się w firmowe koszulki *Klubu Świadomej Młodzieży Włocławek* po czym wraz z wolontariuszami młodzi ludzie udali się do wcześniej przygotowanych punktów przy wejściach głównych do *Hali Mistrzów*.

Wszyscy brali czynny udział w akcji przyjmując od kibiców maskotki, zabawki dla ukraińskich dzieci. Młodzi ludzie byli pełni energetycznych emocji i bardzo odpowiedzialnie wykonywali powierzone im zadanie. Ta dynamiczna i pełna wrażeń sytuacja pokazała, jak ważne są dla młodych ludzi w spektrum autyzmu wspólne, nieprzymuszone spotkania aktywizujące do wspólnotowych gestów.

Po akcji wszyscy członkowie *KŚM* z zadowoleniem zasiedli na trybunach i brali czynny udział w meczu koszykarskim. Emocje sięgały zenitu, widać było pełną integrację między uczestnikami meczu. Widoczna była wspólna radość, która opanowała trybuny, ale nie tylko wśród członków *KŚM Włocławek*, bo nastąpiła integracja z pozostałymi kibicami.

Młodzi ludzie brali udział we wspólnym kibicowaniu, śpiewaniu piosenek, unoszeniu rąk do góry, stali się „prawdziwymi kibicami”. Wszyscy obejmowali się, przybijali „piątki”. Nie było problemu z głośnością, jedna osoba wyposażona była w słuchawki ochronne, które co jakiś czas zdejmowała chcąc porozmawiać w hałasie z osobą obok. Zdumiewającym efektem spotkania było pożegnanie po meczu, które pokazało jak silnie młodzież jest ze sobą zaprzyjaźniona.

III. Propozycje/ pomysły/ sugestie

W tej pięknej akcji poruszone zostały istotne dla osób autystycznych zagadnienia związane głównie z relacjami społecznymi, wspólnotowymi i działaniem na rzecz innych osób.

Uwagi odnośnie dostępności:

- dobrze przygotowana organizacja spotkania,
- wskazówka dla prowadzącego - zawsze znaleźć przestrzeń dla biernych słuchaczy,
- zwrócić uwagę na fakt, że młodzież w spektrum autyzmu potrzebuje czasu na adaptację (możliwość samego słuchania to ułatwia),
- wskazówka dla prowadzącego - dać młodzieży niesamodzielnej więcej przestrzeni bez cieniowania bezpośredniego (uwaga: „z daleka”),
- zadbać o luźny strój, słuchawki ochronne (!),
- większy budżet na drobne przekąski, wodę dla uczestników,
- każdemu uczestnikowi spotkania trzeba dać odpowiedni czas na odpowiedź i reakcję.

Rekomendacje: w pierwszej kolejności kształtowanie umiejętności miękkich tj. m. in. komunikacja interpersonalna, empatia zarówno podczas rozmowy przygotowujących personel hali sportowej do spotkania z osobami w spektrum autyzmu jak i z samymi osobami w spektrum. Postawić na samodzielność, asertywność a jednocześnie umiejętność współpracy w grupie, budowanie relacji pomiędzy osobami „neurotypowymi”, a osobami w spektrum autyzmu.

Nie wyręczać osób autystycznych podczas załatwiania spraw urzędniczych, postawić na ich samodzielność. Dać młodym pełną swobodę zaraz po przekroczeniu progu obiektu, tu: hali sportowej. **Uwrażliwiać personel na inne potrzeby sensoryczne osób w spektrum autyzmu.** Uczulić wolontariuszy na „cieniowanie” - nie na wchodzenie bezpośrednio w działania.

IV. Wnioski/ inne

Każda osoba autystyczna jest wyjątkowa, niepowtarzalna i posiada ogromny potencjał, który powinien być wykorzystywany również w przestrzeni publicznej np. podczas meczu koszykarskiego - aktywności pomocowe tj. pomoc przy akcjach charytatywnych. Młodzież w naturalny sposób ukazuje swoje możliwości psychofizyczne. Osoba w spektrum autyzmu ma naturalną potrzebę uwalniania swoich emocji, dlatego udział w meczach daje takie możliwości.

Podsumowując: pomoc w akcji charytatywnej a także uczestniczenie w profesjonalnych meczach koszykarskich mogą być podstawą, fundamentem do budowania swojej osobowości, nauki własnych emocji, kierowania tymi emocjami, reakcji na własne oraz innych zachowania. Osoby w spektrum autyzmu budują w takich warunkach niewymuszoną relację rówieśniczą.

Tego typu spotkanie związane z odpowiedzialnością za powodzenie wspólnej akcji, zauważalnie dodaje młodzieży pewności siebie, pomaga rozwinąć metaforyczne skrzydła w pokazywaniu „prawdziwej twarzy”, wzmacnia samoocenę, a także promuje **postawę akceptacji różnorodności.**

Trenerzy/ Autorzy: Izabela Piotrowska